

Bielsk Podlaski, 15 stycznia 2025 r.

Br.0720.1.2025

**Rada Miasta
Bielsk Podlaski**

Uzasadnienie

1. Wyjaśnienie potrzeby i celu wydania uchwały

Przedkładam projekt uchwały w sprawie ustalenia procedury przyjmowania zewnętrznych zgłoszeń naruszenia prawa i podejmowania działań następczych przez Radę Miasta Bielsk Podlaski.

Podjęcie przedmiotowej uchwały jest niezbędne z uwagi na konieczność wdrożenia postanowień ustawy z dnia 14 czerwca 2024 r. o ochronie sygnalistów (Dz. U. z 2024 r. poz. 928), dalej zwanej ustawą. Stosownie do uregulowań wynikających z art. 33 ustawy, organ publiczny ustala procedurę przyjmowania zgłoszeń zewnętrznych oraz podejmowania działań następczych.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 6 ustawy – ilekroć w ustawie jest mowa o: (...) organie publicznym - **należy przez to rozumieć** naczelne i centralne organy administracji rządowej, terenowe organy administracji rządowej, **organy jednostek samorządu terytorialnego**, inne organy państwowe oraz inne podmioty wykonujące z mocy prawa zadania z zakresu administracji publicznej (...).”

Pomimo podnoszonych w dyskusjach publicznych licznych wątpliwości, co do trybu właściwego ustalania przez organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego procedur przyjmowania zgłoszeń zewnętrznych określonych w ustawie, wołą ustawodawcy nałożono na wszystkie organy jednostek samorządu terytorialnego obowiązki objęte ustawą, a tym samym zachodzi konieczność ustalenia przedmiotowej procedury zgłaszania naruszeń prawa.

Rada Miasta Bielsk Podlaski, jako organ gminy, jest zobligowana do stworzenia transparentnych mechanizmów umożliwiających obywatelom zgłaszanie nieprawidłowości w sposób bezpieczny i zgodny z przepisami prawa. Projekt uchwały ustanawia reguły działania w przypadku zgłoszeń dotyczących naruszeń prawa, minimalizując ryzyko nieprawidłowości w zarządzaniu gminą oraz umożliwiając skuteczne reagowanie na zgłoszone przypadki.

Celem uchwały jest także zapewnienie ochrony osób zgłaszających, tzw. sygnalistów, przed działaniami odwetowymi, co jest kluczowe dla zwiększenia ich zaufania do instytucji publicznych. Uchwała ma promować zgodność z prawem, etykę i uczciwość, zarówno w działaniach administracyjnych, jak i w relacjach między podmiotami publicznymi a obywatelami.

Regulacje zawarte w projekcie uchwały dotyczą wyłącznie sytuacji, w których zgłaszający uzyskali informacje o naruszeniach w kontekście związanym z pracą.

Zgodnie z ustawą, naruszenia obejmują działania lub zaniechania sprzeczne z prawem, bądź mające na celu jego obejście, w takich obszarach jak:

- korupcja,
- zamówienia publiczne,
- usługi, produkty i rynki finansowe,
- przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
- bezpieczeństwo produktów, transportu, żywności i pasz,

- ochrona środowiska, zdrowia publicznego, prywatności i danych osobowych,
- bezpieczeństwo sieci i systemów teleinformatycznych,
- konstytucyjne wolności i prawa człowieka w relacjach z organami władzy publicznej.

Uchwała jest niezbędna do prawidłowego wdrożenia jednolitych procedur, które zagwarantują, że sygnaliści działający w dobrej wierze będą chronieni, a ich zgłoszenia efektywnie rozpatrywane.

2. Aktualny stan obszaru regulowanego uchwałą

Dotychczas jednostki samorządu terytorialnego nie były objęte kompleksowymi przepisami dotyczącymi ochrony sygnalistów. Brakowało jednolitych standardów regulujących przyjmowanie zgłoszeń o naruszeniach prawa i ochronę osób dokonujących takich zgłoszeń. Obecny stan wymaga wprowadzenia odpowiednich procedur, w tym:

- ustanowienia kanałów zgłoszeń zewnętrznych (pisemnych, ustnych, elektronicznych),
- wyznaczenia osób odpowiedzialnych za obsługę zgłoszeń i działania następcze,
- prowadzenia rejestru zgłoszeń oraz sprawozdawczości,
- zapewnienia poufności oraz ochrony danych sygnalistów,
- zdefiniowania zasad postępowania ze zgłoszeniami anonimowymi i przekazywania zgłoszeń według właściwości.

Obecnie w strukturach Rady Miasta Bielsk Podlaski nie funkcjonuje formalny mechanizm regulujący procedury zgłaszania naruszeń prawa oraz ochrony sygnalistów. Brak takich rozwiązań sprawia m.in., że osoby chcące zgłosić nieprawidłowości nie mają pewności co do zasad, według których ich zgłoszenia będą rozpatrywane, a sygnaliści mogą obawiać się negatywnych konsekwencji zgłoszenia, takich jak działania odwetowe, co może zniechęcać do ujawniania naruszeń.

Przyjęcie uchwały umożliwi wypełnienie tych luk poprzez wprowadzenie procedur, ustanowienie dedykowanego Zespołu Pełnomocników Rady Miasta Bielsk Podlaski ds. sygnalistów oraz zapewnienie zgodności działań organu, jakim jest Rada Miasta z obowiązującymi przepisami prawa, zarówno krajowymi jak i międzynarodowymi.

Ponadto mając na uwadze charakter pracy Rady Miasta jako organu kolegialnego i mając na uwadze uregulowania wynikające z art. 44 ust. 2 ustawy, zasadnym wydaje się skorelowanie postanowień procedury zewnętrznych zgłoszeń naruszenia prawa i podejmowania działań następczych przez Radę Miasta z obowiązującą procedurą zgłoszeń wewnętrznych obowiązującą w Urzędzie Miasta Bielsk Podlaski. W tym celu proponuję o ustanowieniu Zespołu Pełnomocników Rady do spraw sygnalistów w składzie: Sekretarz Miasta, radca prawny, inspektor Ochrony Danych Osobowych do dokonywania w imieniu Rady czynności w ramach omawianej procedury zgłoszeń zewnętrznych, jako osób posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe, w szczególności wiedzę fachową na temat prawa i praktyk w dziedzinie ochrony danych osobowych oraz umiejętności powierzonych zadań.

W związku z tym konieczne jest przyjęcie uchwały regulującej szczegóły organizacyjne i proceduralne, aby spełnić wymogi ustawy.

3. Przewidywane skutki społeczne

Uchwała przyniesie szereg pozytywnych skutków społecznych, zarówno dla mieszkańców, jak i funkcjonowania organu, jakim jest Rada Miasta. Do najważniejszych skutków należą:

1. **Wzmocnienie ochrony praw sygnalistów.** Uchwała wprowadza mechanizmy zapobiegające działaniom odwetowym wobec osób zgłaszających nieprawidłowości. Dzięki temu sygnaliści będą mogli mieć większą motywację do ujawniania przypadków łamania prawa.
2. **Zwiększenie zaufania obywateli do władz publicznych.** Transparentne i bezstronne procedury rozpatrywania zgłoszeń pokażą mieszkańcom, że Rada Miasta działa na rzecz dobra

wspólnego, podejmuje odpowiedzialność za przestrzeganie prawa oraz reaguje na problemy społeczności lokalnej.

3. **Promowanie uczciwości i zgodności z prawem.** Jasne zasady zgłaszania naruszeń i przeciwdziałania im będą stanowić narzędzie prewencji, zachęcając organy gminy do przestrzegania obowiązujących przepisów i zasad etyki.
4. **Ułatwienie wykrywania i eliminacji nieprawidłowości.** Specjalnie powołany Zespół Pełnomocników Rady ds. sygnalistów zapewni skuteczne i właściwe rozpatrywanie zgłoszeń, co umożliwi szybką reakcję na naruszenia i minimalizację potencjalnych strat finansowych oraz reputacyjnych.
5. **Lepsze zarządzanie zasobami publicznymi.** Skuteczne rozpatrywanie zgłoszeń o naruszeniach prawa, w tym dotyczących korupcji czy nadużyć finansowych, przyczyni się do bardziej racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi i ochrony interesu finansowego miasta.

Podsumowując powyższe należy stwierdzić, że uchwała ma kluczowe znaczenie dla realizacji obowiązków wynikających z ustawy, co przyczyni się do poprawy przejrzystości, efektywności i odpowiedzialności w działaniach Miasta Bielsk Podlaski.

4. Przedstawienie skutków finansowych

Wdrożenie przepisów ustawy o ochronie sygnalistów i podjęcie uchwały pociąga za sobą pewne skutki finansowe dla miasta Bielsk w kilku obszarach. Do potencjalnych obszarów, w których mogą one wystąpić należą:

- 1) **Koszty organizacyjne i administracyjne** (szkolenia członków zespołu odpowiedzialnego za obsługę zgłoszeń i działania następcze, co będzie generowało koszty związane z organizacją szkoleń)
- 2) **Koszty potencjalnych kontroli i działań naprawczych**, tj.:
  - a) **ewentualne działania naprawcze** (w wyniku zgłoszeń mogą zostać ujawnione nieprawidłowości, które będą wymagały przeprowadzenia postępowań wyjaśniających, wdrożenia działań naprawczych lub poniesienia kar administracyjnych, jeśli naruszenia prawa byłyby znaczące),
  - b) **roszczenia i spory prawne** (zgłoszenia mogą prowadzić do konieczności obsługi prawnej, zwłaszcza w przypadku spornych sytuacji między sygnalistą a miastem).

5. Źródła finansowania

Ewentualne koszty wynikające z wdrożenia przepisów ustawy o sygnalistach i przyjętej uchwały będą dotyczyły opłaty za szkolenia członków zespołu i zostaną pokryte z budżetu miasta (Dz. 750 rozdz. 75023 § 4700). Natomiast koszty roszczeń i sporów prawnych, które mogą powstać w wyniku ewentualnych zgłoszeń naruszenia prawa są trudne do oszacowania w obecnej chwili, ale jeżeli takowe powstaną wówczas zostaną pokryte również z budżetu miasta

W związku z powyższym wnoszę o podjęcie uchwały w sprawie w sprawie ustalenia procedury przyjmowania zewnętrznych zgłoszeń naruszenia prawa i podejmowania działań następczych przez Radę Miasta Bielsk Podlaski.

BURMISTRZ MIASTA

Piotr Wawulski